

Hanna Huttunen kesk ym.

Talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä valtatie 9 kehittämisen taloudellisen merkityksen ja vaikuttavuuden selvittämiseen (150 000 euroa)

Eduskunnalle

VT 9 eli ysitie ja sitä myötäilevä rautatie on Suomen kattavin yhtenäinen poikittaisväylä Skandinavian ja Venäjän välillä ulottuen Turusta aina Niiralaan saakka. Se on osa Euroopan unionin kattavaa TEN-T-liikenneverkkoa.

Ysiväylä yhdistää viisi vahvaa ja kasvavaa yliopistokaupunkia (Turku, Tampere, Jyväskylä, Kuopio ja Joensuu) sekä suuren joukon elinvoimaisia pienempiä kaupunkeja ja maalaiskuntia.

Ysiväylä on sekä osa kansainvälistä ja valtakunnallista liikennejärjestelmää että keskeinen osa useiden maakuntien sisäistä liikenneinfraa. Sitä on kutsuttu toisinaan "Suomen uloimmaksi kehätieksi". Ysiväylän vaikutusalueella asuu yli miljoona ihmistä, ja merkittävä osa Suomen kansantuotteesta muodostuu tällä vyöhykkeellä. Esimerkiksi laivanrakennus- ja metsäklusterien vahva veto ja merkittävät investoinnit perustelevat koko ysiväylän strategista parantamista ja sen tunnistamista yhä vahvemmin merkittäväksi osaksi valtakunnallista liikennejärjestelmää. Jo nykyisellään ysitie on kolmanneksi merkittävin väylä kuljetusten euromääräisen arvon perusteella.

Ysiväylässä on kysymys nimenomaan tie- ja rataverkon muodostamasta kehityskäytävästä. Nyt on oikea aika pohtia tie- ja rataverkon keskinäistä suhdetta ja merkitystä jatkossa.

Pro Ysitie -yhdistys on tehnyt pitkäjänteistä työtä koko ysiväylää koskien. Keskeisimmät kehittämistavoitteet voidaan tiivistää yhteysväleittäin seuraavasti:

1. Turku—Akaa—Tampere

Kyseinen yhteysväli on Suomen "voimakolmion" yksi sivu, jonka kehittäminen on jäänyt jälkeen suhteessa sen taloudelliseen merkitykseen. Se on osa eteläisen Suomen kasvukolmiota. Raideliikenteen merkitystä korostaa raideyhteys, jossa kulkee myös Turun ja Helsingin välinen liikenne.

2. Tampere—Orivesi—Jyväskylä

Ysiväylä yhdistää Pirkanmaan ja Keski-Suomen keskuskaupungit. Molemmat kaupungit kehittyvät voimakkaasti, ja niiden väliselle kehityskäytävälle syntyy myös uutta elinkeinotoimintaa (ml. matkailu).

Talousarvioaloite TAA 76/2020 vp

3. Jyväskylä—Kuopio

Keski-Suomen ja Pohjois-Savon yhdistävällä Jyväskylä—Kuopio-yhteysvälillä VT 9:n keskeisimmät kehittämiskohteet liittyvät liikenteen turvallisuuden ja sujuvuuden parantamiseen.

4. Kuopio—Joensuu —Niirala

Tämän yhteysvälin kehittämisen erityispiirre liittyy Venäjän läheisyyteen ja rajat ylittävään liikenteeseen.

Oleellisia näkökulmia ovat elinkeinoelämän toimintaedellytykset sekä henkilöliikenteen turvallisuus ja sujuvuus.

Ysiväylän kehittäminen on jäänyt jälkeen. Yhteysvälin taloudellista merkitystä ei ole riittävästi tiedostettu. Siksi on välttämätöntä selvittää ja päivittää yhteysvälin merkitys sekä henkilöliikenteelle että tavaraliikenteelle ja alueelliselle kehitykselle Suomessa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta lisää 150 000 euroa momentille 31.10.20 valtatien 9 kehittämisen taloudellisen merkityksen ja vaikuttavuuden selvittämiseen osana eurooppalaista liikenneverkkoa ja osana Suomen keskeistä liikenneverkkoa ja maakuntien yhdysvälinä Pro Ysitie -yhdistyksen organisoimana ja toteuttamana.

Helsingissä 16.10.2020

Hanna Huttunen kesk
Seppo Eskelinen sd